СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 93. Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 24 квітня 1933. VOL. XLI. No. 93. Jersey City, N. J., Monday, April 24, 1933. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ КОНФЕРУЄ З МЕК ДОНЕЛДОМ

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт і англійський премієр Мек Донелд заявили, що предметом їх розмови є депресія. Хочуть її усунути не тільки з Америки й Англії, але й з усіх країв світа. Обидва думають про одно й тесаме: мир і щастя народів.

Першого дня по стрічі велись інтимні розмови тільки між Рузвелтом і Мек Донелдом.

Черговою і найважнішою справою нарад буде справа стабілізації валюти.

ВІЙНА З НУЖДОЮ.

ВАШИНҐТОН. — Мек Донелд вручив представникам преси виготовлену заяву, з якої виходить, що він приїхав до Америки головно на те, щоби тут порозумітися, як найкраще повести боротьбу з нуждою.

ПРОТИ ОБНИЖУВАННЯ ПЛАТЕНЬ.

ВАШИНҐТОН.—Американська Федерація Праці заповідає, що розпочинає завзяту кампанію за негайне підвищення заробітних платень, бо про якесь обнижування платень тепер не може бути мови. Вилієм Ґрін, президент Федерації, каже, що інфляція відібється дуже погано на тих, котрі одержують точно означені платні, себто на ріжних урядовцях, як теж на робітничих масах. Тому треба завчасу братися до боротьби за вищі платні.

РЕПУБЛИКАНЦІ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Републиканці заповідають остру боротьбу з тими проєктами демократичної адміністрації, які заповідають інфляцію. Вони кажуть, що інфляція доведе Америку до фінансового хаосу.

Та конґрес має демократичну більшість і протести републиканців на справі не заважать.

ЗА НИЖЧІ ЦІНИ НА ҐАЗ, ЕЛЕКТРИКУ И ТЕЛЕФОН.

НЮ ЙОРК. — Бувший тимчасовий мейор Мек Кі перепер у „Борд оф Естімейт" домагання загальної знижки належитостей за вживання ґазу, електрики й телефону.

НОВИЙ ДИРИЖАБЛЬ.

АКРОН (Огайо). — „Мейкон", новий повітровий кермовий корабель, пара до загинувшого „Акрона", відбув пробний лет. Був у повітрю 12 годин. Найдовше літав над озером Ірі. На кораблі було 60 членів мужви, а крім того багато урядових осіб разом із заступником адмірала, Джорджом Деєм.

Знавці хвалять лет.

СЛІДИ ХЛІБОРОБСТВА ЗПЕРЕД 20,000 ЛІТ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Д-р Джордж Ґрент Мек Курді, директор американської школи передісторичних дослідів, подає, що в Палестині знайдено при розкопах серпи і камінні моздірі, які вказують, що там займалися люди хліборобством ще тому яких 20,000 літ.

ЧОМУ ЗАБОРОНЕНО ВИВІЗ ЗОЛОТА?

ВАШИНҐТОН. — Стверджують, що президент Рузвелт видав розпорядок заборони вивозу золота поза границі Злучених Держав у тім часі, коли мали вивести звідси до чужих країв $600,000,000 у золоті. Кажуть, що така втрата золота була би відбилася дуже погано на американській валюті.

РУЗВЕЛТ БУДЕ ПОСТУПАТИ ОБЕРЕЖНО.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт дає до пізнання, що він поступатиме дуже обережно з виконанням інфляційних плянів. Нові гроші друкуватимуть тільки тоді, коли буде дійсна потреба.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФИЛИПИН.

МАНІЛЯ. — Ґенерал Еміліо Аквінальдо, провідник повстанців, котрі боролися проти Америки по еспансько-американській війні, домагається визнання Филипин незалежною державою на протязі найближчих пятьох років. До часу визнання має істнувати між Филипинами й Злученими Державами вільна торговля, яка має скінчитися тоді, коли Филипини дістануть незалежність.

Аквінальдо хоче прибути до Вашинґтону і переговорювати в тій справі з американським урядом.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт приняв нового німецького амбасадора, Ганса Лютра, котрий запевнив президента, що Німеччина змагає до світового замирення.

КУДИ ЗАЙШЛА СТАТУЯ СВОБОДИ.

НЮ ЙОРК. — Дня 23 травня вибиратимуть у нюйорськім стейті делеґатів на конвенцію, яка має заявитись у справі знесення прогибіції. На картках мокрих кандидатів, себто тих, що будуть за знесення прогибіції, буде вимальована статуя Свободи.

ДИТИНА ЗНИЩИЛА 1,350 ДОЛЯРІВ.

Як повідомляють із Вильна, в селі Грицовичах, янівської громади, 5-літній син Зиґмунта Петкевича знайшов у старій газеті 1,350 долярів і знищив їх, повитинавши ножичками голови американських президентів. Коли батько вернувся з костела і побачив знищення, дістав сильного атаку серця і вмер. Петкевич вернувся тому рік з Америки, побудував хату і заложив новочасне господарство. Коли синок бавився долярами, мати варила в кухні обід.

12 АРБОРСЬКИХ ФАРМЕРІВ ЗАСУДЖЕНО ЗА РОЗРУХИ.

Манітобський суд присяглих судів у Вінніпеґу засудив на два роки умовної тюрми („суспендед сентенс") 12 фармерів з округи Арборґ, яких обвинувачено в демонстрації перед арборським муніципальним урядом, побиттю муніципального секретаря й пониженню річей у муніципальному будинку. Демонстрація відбулася в листопаді минулого року. Двох фармерів, Михайла Козуба та Осипа Грицишина, звільнено від вини й кари. Засуджені: Іван Капуста, Михайло Кирильчук, Кирило Гринчишин, Юрій Лищар, Михайло Колтун, Іван Кобаренко, Степан Козуб, Г. Колтун, Андрій Солінський, Іван Оснач та Юрій Ковальчук.

КРАЩЕ В ТЮРМІ НІЖ НА ВОЛІ.

В Луізвіл, Кентокі, засуджено молодого хлопця на пару літ до дому поправи. Причиною була крадіж хліба зі склепу. В домі поправи він перебувався взірцево й по 16 місяцях його випущено на волю. Та за пару днів він вернувся до дому поправи й заявив, що хоче відбувати решту своєї кари, тому, що волить працювати в домі поправи, ніж з браку заняття знов пускатися на крадіж.

ЗАТРУЇЛИ СВЯТОЙОРДАНСЬКУ ВОДУ.

В Почаєві, пов. Кремянець, панує між населенням загадочна недуга, на яку вмерло вже кілька осіб. Люди кажуть, що перед водосвяттям на Йордані хтось кинув у воду якесь тріло. Всі, що пили свячену воду, затруїлись і досі хорують. Хто міг зважитися на таку звірську пакість, про це ходять ріжні толки.

ШТУЧНИЙ ДОЩ.

Норвеський Інститут придумав спосіб витворювати штучний дощ. Цей спосіб знайшов приміненя в Радянщині, яка постановила вживати його в посушних околицях краю. Апарат, який згущує воздух і спричинює дощ, має силу на пів квадратової милі.

ВБИВАЮТЬ ЧЕКІСТІВ.

З Минська повідомляють, що в місцевости Кнігішин на Радянській Білорусі вбито скритовбийчим способом начальника місцевого відділу ДПУ, Єхимонова. Вбивники втікли.

ЦІЛА ЖИДІВСЬКА РОДИНА ВИХРЕСТИЛАСЯ.

З Вильна повідомляють, що жидівська родина Заєшнурів, зложена з семеро осіб, приняла християнську віру. Хрещення відбулося в Милошевичах при асисті поліції, бо інші жиди хотіли перешкодити.

КОМУНІЗМ НЕ ДЛЯ БРАЗИЛІЇ.

Відомий бразилійський революціонер, сотник Луїз Карлос Престес, що недавно заявив був себе комуністом, після довшого побуту в Большевії вернувся до Бразилії і тут вирікся комунізму. Він каже, на підставі своїх спостережень у Большевії, що комунізм не для Бразилії.

ДІСТАВ З РОКИ ТЮРМИ ЗА НАМІРЕНЕ ВБИВСТВО.

Недавно арештовано еміґранта Івана Макуха, якого обвинувачено в наміреному вбивстві шофера. Минулого місяця замовив він таксівку в Летбридж, Алта., й казав шоферові Болстонові завести себе до одної кольонії. Підчас подорожі він перестрілив шофера, а сам утік. Його зловлено й засуджено на три роки тюрми й депортацію по відбуттю кари.

НЕ ВДАЛАСЯ ШТУКА.

В Освенцімі арештовано дентиста Павла Лазоверта за незвичайне ошуканство. Він повідомив поліцію, що якісь вломники забрали з його ординаційної кімнати 12 тисяч штучних зубів і ріжні дентистичні прилади загальної вартости 15,000 зол. Поліція арештувала двох знаних вломників, Бедрарчика і Ґайду, у яких знайшла 3 тисячі штучних зубів і деякі дентистичні прилади вартости кілька тисяч зол. Тоді арештовані заявили, що їх наймив за гроші сам Лазоверт до того вломy. Він обезпечився на 1,600 долярів у краківському відділі одного варшавського асекураційного товариства. Наймлени вломникам заплатив 500 зол. і після вломy мав зреалізувати асекураційну полісу. Всі арештовані будуть тепер відповідати перед судом.

ЩО СКАЗАВ ПОЛЬСЬКИЙ ГРАФ?

У варшавському окружному суді почалася розправа проти 31-літнього графа Лясоцького, власника двох маєтків у кутнівському повіті. Гр. Лясоцький від довшого часу живе в Німеччині. Акт обвинувачення закидає гр. Лясоцькому, що він 26. півтора ц. р. в Европейській каварні в Варшаві сказав слова: „Ти польська свине, ти польський шовіністе, як не навчишся по німецьки, то дістанеш по морді". Гр Лясоцький студіював у Кракові, а в 1920 р. служив навіть у добровольчій армії на фронті. Гр. Лясоцький борониться тим, що був тоді зовсім пяний і нічого не тямить. Критичного дня забавлявся обвинувачений з кількома польськими старшинами в ріжних ресторанах і каварнях. У згаданій каварні приказав був арештувати графа Лясоцького присутній тоді в каварні прокуратор Грабовський. Суд постановив покликати ще на свідка прокуратора Грабовського.

ВЕЛИЧЕЗНІ БАНКОВІ ЗЛОВЖИВАННЯ.

Апеляційний суд у Люблині розглядав карну справу проти Вацлава Венґжецького, директора кооперативного банку в Скшиску, за зловживання на мілійон золотих, наслідком чого банк зліквідовано. Окружний суд у Радомі засудив Венґжецького на кару півтора-річної вязниці, яку апеляційний суд підвищив до двох років, та на відобрання громадянських прав.

ВЕЛИКА ПОСУХА В БРАЗИЛІЇ.

Більше як 100,000 бразилійських рільників покидають свої господарства з причини великої посухи. Федеральний уряд доставляє воду поїздами, але це мало помагає. Дотепер на ратунок вислано кількасот тисяч долярів провінціям: Багії, Аляґоас, Серґіпе, Пернамбуко, Параліба і Цеара. В цих провінціях дуже урожайна земля. Особливо провінція Багія дуже потерпіла від посухи. Населення з сіл прийшло до міст і тут дуже бідує. Посуха в цих провінціях Бразилії тріває вже шість літ. Не паде дощ, а це для рільників велике нещастя.

РІЖНІ НАРОДИ У ПАРИСЬКИХ ВЯЗНИЦЯХ.

У так званім департаменті Сени, що належить до Парижа, вязниці мають міжнародній характер. Префект поліції Ренар дав цими днями точну інформацію, скільки їх сидить і які мають пашпорти. Кажемо „пашпорти", бо відомо, що навіть після останньої війни, яка ґудїла про права національностей, багато народів належать іще до чужих держав. Отже у парискьих вязницях сидять тепер 108 Італійців, 99 Поляків, 42 Росіян, 38 Бельґійців, 16 Еспанців, 13 Швайцарців, 13 Турків, 11 Німців, 11 Китайців, по 9 Вірмен, Греків і Чехословаків, 8 Австрійців, по 7 Англійців, Юґославян і Люксембурців, 6 Мадярів, 3 Єгиптян і по одному з інших народів. Українців нема, бо вони вписані під чужими рубриками. Бодай є одно місце, де не жалуємо, що нас нема у статистиці!

КОЛЬОСАЛЬНИЙ ПРИРІСТ ЖИДІВСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ.

Сто літ тому в цілому світі було лише три міліони Жидів. Під цю пору є їх уже 16 міліонів, хоч за той протяг часу відбулося в світі понад 2 тисячі жидівських погромів, у яких згинули поверх сто тисяч Жидів. Жиди множаться двічі скорше ніж інші народи світа.

ДОРОГО ЗАПЛАТИВ.

Емеритованого судового канцеліста зі Старого Санча, Жигмонта Брочека, засудили адміністраційно на 500 зол. кари за оклик у честь Гітлера.

ЗАСУДИЛИ ГРАФА.

Графа Лясоцького засудив варшавський суд на 1 рік вязниці за образу польського народу.

ФАБРИКАНТИ ГРОШЕЙ.

В Потоцьких, пов. Городенка, арештували Степана Стаська й двох товаришів, у яких знайшли матеріяли до підроблювання монет.

ЗА СПРОНЕВІРЕННЯ.

Окружний суд у Чорткові засудив на два роки вязниці ексекутора Йосифа Кузева за спроневірення 3,000 зол., стягнених від властивих податників.

ФЕНІКІЙСЬКІ МОГИЛИ БІЛЯ НЕАПОЛЮ.

В околицях Неаполю знайдено випадково дві фенікійські могили в доброму стані. В одній могилі знайшли кістяк мужчини, в другій кістяк молодця.

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛЯНСТВО БОРЕТЬСЯ СВОЇМИ СПОСОБАМИ З ВИЗИСКОМ МОСКВИ

ХАРКІВ (Україна). — Большевики доглянули новий спосіб боротьби українського селянства проти московської „соціялізації" українського сільського господарства. Так, наприклад, газета „Комсомольська Правда" розповідає, що на Україні почалася тактика боротьби проти системи сільського господарства, яка зводиться до розвалу колективних господарств, до саботажі при хлібозаготівлях, перешкоджання зборови насіння та взагалі знівечення всіх посівних плянів. Ґазета твердить, що цією акцією селянства керують „петлюрівці" та взагалі українські „шовіністи", агенти українського націоналізму.

Ґазета подає назви кількох колхозів, де селянство отверто каже, що українським селянам не звик до колективного господарства. Крім того колхозники твердять, що вони самі ліпше знають, ніж центр, що треба робити в себе в господарстві, а тому ріжні інструкції та вказівки від влади лише перешкаджають розвиткови сільського господарства на Україні.

„Комсомольська Правда" навіть називає поіменно кількох „агітаторів-провокаторів", як наприклад бувшого члена Центральної Ради, Лопушенка, та інших, які нібито агітують серед українського селянства, щоб зруйнувати комуністичні колхози та показати українському селянству, що „Москва обдирає й нищить Україну" та що для Українців комунізм неприродний взагалі, як також не годяться й на колективні форми господарства. Щоб роздмухати український націоналізм та ненависть до Москви, каже ґазета, то в тій цілі складають націоналістичні коломийки (частушки) часто бють колхозників та аґентів радянської влади, нищать живий ремaнент у колхозах, ведуть націоналістичну пропаганду навіть у школах та в наукових установах, націоналістичними гаслами й теоріями переповнені українські книжки й навіть ними списані стіни публичних установ.

КЕРЕНСЬКИЙ ЗНОВУ ЗАГОВОРИВ ПРОТИ УКРАЇНИ.

ЛОНДОН (Англія). — Українське Бюро подає, що один з провідників російської еміґрації, Ф. Керенський, підчас свого перебування в Лондоні заявив представникам англійської преси, що вся російська еміґрація та російська політична думка є рішучо проти відокремлення України та Кавказу від Росії. Він твердить, що Росія має далі лишитися одною цілою державою.

Всі Росіяни, які ведуть боротьбу проти большевиків, не мають у своїй програмі допущення розкладу Росії на окремі національні держави. Вони рішучо боряться й будуть боротися зі всіми, хто таку програму висиває, або підпирає.

АРЕШТИ В ПОЛЬЩІ НЕ МАЮТЬ КІНЦЯ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Ляцька „тиха пацифікація" українських земель провадиться далі. Поліційна влада арештує кождого з українських робітників, селян та інтеліґентів, хто лише виявляє активність у громадській праці. Арештують звичайно на донос ріжних агентів, або тих, кого вважають „підозрілими", сподіваючись по арешті приписати їм якусь вину.

Недавно в Трускавці арештувано Осипа Біласа, свояка Василя Біласа. Деякі ґазети пишуть, що його арештовано під замітом приналежности до ОУН. Але в дійсности його арештовано за те, що він Білас та ще до того й свояк українського героя-революціонера, який згинув на польській шибениці.

ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА МІЖ РОСІЄЮ И АНГЛІЄЮ.

МОСКВА (СССР). — У відповідь на заборону Англією довозу до неї радянських сирівців Росія відповіла забороною довозу до неї англійських фабрикатів і навіть їх перевозу через Росію. Крім того наказано російським транспортовим установам не наймати англійських пароплавів для перевозу вантажів і пасажирів, а портовим властям приказано брати з англійських пароплавів якнайбільшу платню за користання ними радянських портів.

Це зарядження влади має бути в силі до того часу, поки Англія не знесе своєї заборони на радянський довіз. Цим радянська влада хоче показати, що вона не боїться економічної війни з Англією.

РОСІЯ НЕ УСТУПАЄ МАНДЖУРСЬКИМ ДОМАГАННЯМ.

ХАРБІН (Манджурія).—Уряд Манджурії і представники Японії здивовані відповідю Москви на домагання Манджурії повернути на Східно-Китайську залізницю паротяги та вагони цієї залізниці, які Росія забрала на Сибір. Москва заявляє, що ті паротяги та вагони є російська власність, а не власність Східно-Китайської залізниці.

В ноті зазначено, що ці вагони й паротяги купила Росія в Америці за власні гроші. Крім того большевики кажуть, що Східно-Китайська залізниця мусить заплатити їм за користування тими паротягами й вагонами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕЗАЦІКАВЛЕНИЙ ЗАГАЛ.

Депресія може навчити Америку розуму. Можливо, що отворяться загалови очі й він побачить великі недомагання політичної й господарської системи. І можливо, що відродиться більше зацікавлення загалу громадськими справами. Бо в демократії ніколи не може бути добра, коли нарід не цікавиться громадським життям.

Доляр, який підчас війни, а ще більше по ній, став всемогучим світовим паном, не приніс добра ні світови, ні самій Америці. Завдяки щасливій конюнктурі Америка позбулася передвоєнних довгів і стала великим вірителем. Згромадила у себе мілілярди золота. І заповнила всі склади товарами. Але разом з тим попала остаточно в таку господарську крізу, якої ще ніколи не переживала.

Як крізи не було, всі били поклони перед американським фінансовим розумом і перед американським господарським розмахом. А тепер сама Америка стверджує по тисячах скрахованих банків, що вона має найгіршу в світі банкову систему. Люди, котрі стояли на чолі найбільших фінансових інституцій, відповідають тепер на лаві обжалованих за ошуства, а деякі з них уже опинились у тюрмі. Ми є свідками, як ліквідують підприємства, в які люди повкладали десятки міліонів, а які відкуповують на ліцитації за марницю тісами люди, котрі довели ці підприємства до руїни.

Все те процвитало безкарно довгі часи, бо з боку урядових сфер проповідувано, що уряд не повинен мішатись до приватної ініціятиви, завдяки якій Америка дійшла до господарської могутности. Тому й не контрольовано як слід тих підприємств. Та як можна було це робити, коли толеровано в краю прогибіцію, яка стала розсадником найбільшої деморалізації. Її вправді контрольовано й видавано на це сотки міліонів, але саме та контроля прогибіції допроводила до того, що в Америці розвинулося в небувалий спосіб хабарництво й ґенґстерство.

Найгірше в тім усім є те, що всі ті лиха прикривалося якимись ідеалами, котрі не істнують, а нібито стоять на сторожі Америки й її завжди ратують. Так, Америка виратується і тим разом і знайде розвязку, але тоді, коли загал зацікавиться суспільним і господарським життям і коли матиме силу те життя контролювати.

Лев Ясінчук.

УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ І МИ.

I.

Розумний нарід не сміє забувати на ніяку найменшу свою частину, так, як добра мати не забуває своєї дитини, де вона не булаб. Боло би немудро, якщо нарід задивисяб в один бік свого орґанізму, а другий пустив на загибіль. Як у людськім тілі кожний член має свої чинности, так у народі кожна частина може в слушний час сповнити важну ролю.

Це вже давні літа, коли то бідню землю покидали ті з народу, що найбільше відчували на собі батіг невмолимої гіркої „долі". Вже тільки старші памятають ті часи, коли площі залізничих двірців залягали товпи односельчан, які на силу всаджували у залізничі клітки молодих мущин і жінок, що у сльозах та одчаю важилися йти в невідоме. Тільки старші нагадують собі свою рідню й знакомих, які перед десятками років засіли на заокеанських пустарях, гамірних фабриках чи повних небезпеки копальнях. Молодше поколіня не знає того. Воно ледви й чуло про те, як то людське голосіння пронизувало тихі вулиці села, як мліли серця виходців і тих, що осталися. Сьогодні згадуємо заокеанську еміґрацію як щось — коли не чужого — то в кожному випадку для нас рівнодушного; а близького лише на стільки, наскільки „вуйко з Америки" пересилає „доляри". А той „вуйко" такий засліплений у всьому, що про себе забуває, про свої власні потреби, про свої діти, щоби тільки для рідного краю стало. Нам здається, що наші рідні не мають обовязку памятати на себе; що тільки ми наражені на крізу, а вони завжди сидять на купах золота. Якщо не надходять ці доляри, ми готові кинути каменем на рідних братів. Нам здається, що наші еміґранти відчужилися від нас. Ми й не подумаємо, скільки з них шепче нишком:

„Холоне серце, як згадаю,

Що не в Україні поховають,

Що не в Україні буду жить,

Людей і Господа хвалить".

II.

Із сірдечної туги за тим краєм, що був йому холодним вітчимом, з горячої розумної любови, скріпленої на вільній землі, український еміґрант в Америці рад би своєї крови дати, як лебідь, щоби в рідному краю міг нарід відітхнути колись повною, вольною грудю. Українська еміґрація щедрою рукою сипала своїми грішми на всі національні потреби у краю; вона кидалася в політику своєї нової батьківщини не з думкою про себе й свої користи, але виключно з думкою про майбутнє добро рідного краю; вона шукала політичних приятелів, показувала свої національні цінности й використовувала всякі нагоди, щоби на свій нарід звернути прихильну увагу світа.

Дехто навіть робить закид еміґрації за її працю для нації, а не для себе. Кажуть — це пропаща праця, бо еміґрація це не нація; нація звязана територією, а еміґрація не має території. Правда, що еміґрація не є нацією, але є частиною нації, а як частина вона має обовязок робити для своєї нації все, що в її силах.

III.

Але візьмім тепер справу з другого боку. Чи воно морально настановлювати односторонні обовязки? Чи бува й ціла нація не обовязана щонебудь зробити для своєї частини, для еміґрації?

Українська еміґрація в Америці істнує вже 65 літ. І що ми, що цей рідний край зробив для неї?

Закриймо очі долонею перед відповідю, бо соромно перед собою признатися: **нічого!**

Ми готові кожної хвилі докоряти проводови еміґрації, докоряти цілій еміґрації, якщо вона посмілаб звернути свою увагу на потреби власної будучности. В нас навіть не зродиться думка про те, чи не требаб нам скріпити деякі авторитети на еміґрації, піддержати їхні почини, не допускати до зменшення їхніх впливів. Але як це можна зробити, коли ми засліплені в наш загумінок, у нашу „високу" політику, навіть не стараємося пізнати, що діється серед тієї нашої частини, що в ній нуртує, чим вона жие. Чи здобувся в нас хто на щирий дорадчий голос, що виходив би з глибини серця, а не від обидженої амбіції, не з вищости, поза тими відірваними новинками, якими заповняється місце в часописах, але які не дають ніякого суцільного образу. Прикро це стверджувати, але пізнання наших занедбань повинно запекти наше сумління палючим огнем; повинно впасти на наше тіло цвягаючим батогом, повино спамятати нас і збудити в нас коли не любов, не прихильність, то бодай зрозуміння інтересу нації. Може прийти час, що еміґрації буде суджено відіграти велику ролю в укладі відносин між власною нацією й іншими народами. Навіть найновіша історія знає на це приклади.

IV.

Українська еміґрація в Америці вже освоїлася з тим, що вона у своїй масі не повернеться до рідного краю. На приплив свіжих сил з краю вже не числить при американській дійсности, замкнености в собі. Здавалось би, що супроти такого стану вона повинна би попасти в байдужність до всього того, що діється, або буде діятися в тому краю, який ідеалізує ...сама відаль. Але так не є. Старе покоління еміґрації, яке прийшло з краю, не тільки само дбає про свій край і нарід, але жие журбою, якби то прихилити до своїх уподобань, побажань та ідеалів свою молодь, яка рідного краю не знає. Але засоби еміґрації заслабі на це. Не засоби матеріяльні, але моральні.

Кожний думаючий еміґрант, чи це т. зв. інтеліґентний робітник чи фізичний, думає сам і збірно у своїх орґанізаціях про те, щоб українська молодь, не зважаючи на вплив американської культури, осталась українською. В цьому напрямі працюють централі й відділи допомогових товариств, у цьому напрямі працює політична орґанізація „Обєднання", в цьому напрямі працює кожна українська церква. На еміґрації є замало будуючих людей, які були би здібні творити такі цінности, що могли би приєднати молодь. Це треба пробувати робити з краю. Треба мати цілий плян, що в цьому напрямі можна осягнути.

Так, як у нас найважніша потреба — задержати молодь українською, так ще більша потреба там, на еміґрації. Їй треба рідної культури. Зверхні форми культури вона вже має — пісню, танок, народнє мистецтво. Ще треба йти в глибину: дати рідну історію не вічного кипіння, бунтів проти своїх, вибуялого індивідуалізму чи власної немочі, але в артистичній формі світлих історичних картин, особистостей, характерів. Треба допомогти зорґанізувати там школу — свою, українську. Не биймося за те, чи ця школа має бути при парохії, чи при товаристві; в руках світських, чи духовних. Вистане, коли вона буде по дусі українська. Числімся з тим, що еміґрація (головно в Зл. Державах) не витворила своїх великих педаґоґів. Тому треба тим педаґоґам, що там є, подавати практичні вказівки щодо плянів, методи й поширення їх власного знання. Тут мають поле попису наші педаґоґічні теоретики й практики. Можна бути певним, що того роду праці знайдуть вдячних відборців у рядах кращих українських учителів в Америці. Треба подумати над тим, щоби підготовити по можности добрі шкільні українські підручники для американської молоді, які відповідали би вповні тамошнім відносинам. Треба впертих, постійних спроб—навязати щирий, дружній, навіть рідний контакт одної української молоді з другою, одних учителів з другими. Треба так підготовити думку американських українських дітей та їхніх учителів, щоби вони відчували конечність бодай раз у житті походити по рідній землі, по слідах своїх батьків, у межах своєї Мекки.

Може ще важнішим було би — влити у всі українські школи в Америці одного духа, показати їм одну мету, яку діти мають осягнути, обєднати під спільним всенаціональним прапором усе шкільництво, що ставить собі одну мету.

І тут саме виростає нове завдання Товариства Рідна Школа у Львові. Вона мусить перекинути свої матеріяльні аґенди в краю на філії, на підчинені собі тіла, кермовані вдумчивими, далекозорими, роботящими громадянами. Сама, узброєна в загальне довіря мас, вивінувана в матеріяльні засоби, які далиб їй змогу позбутися журби про щоденні недомагання, мусить Рідна Школа стати оборонцем, керманичем та опікуном душ української молоді по всьому світі. — („Рідна Школа").

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(за березень 1933 р.).

I. ПРИХІД.

З перенесення з попереднього місяця		$ 34.50
Прихід у березні 1933 р.		1,148.41
Разом		$1,182.91

II. РОЗХІД.

а) **Висилка до краю:**		
1) Визвольна боротьба	$425.00	
2) Рідна Школа	275.00	
3) Політичні вязні	75.00	
4) Рідна Школа в Золочеві	52.00	
5) Інваліди	75.00	
6) Читальня в Снятині	37.00	
7) „Жіноча Доля" ($36 на передплату, а $10 на Жіночий конґрес)	46.00	
8) На прикрасу могили Біласа й Данилишина	30.00	
9) На пошану памяти Садовського	20.00	
10) Письменникам	25.00	
11) „Вістник", Львів	20.00	
12) Пропаґанда	25.00	
13) Пересилка грошей і листів	12.50	1,117.50
б) Удержання канцелярії		25.00
в) Почтова скринка		4.00
Разом		$1,146.50

III. ЗІСТАВЛЕННЯ.

Загальний прихід у березні 1933 р.	$1,182.91
Розхід	1,146.50
Остається в касі Обєднання з кінцем березня 1933 р.	$ 36.41

Обєднання Українських Орґанізацій в Америці.

І. Мелевич.

ЗАЗДРІСТЬ

(Оповідання).

(5)

Росько, чи Яросько або Ярослав, був сином місцевого учителя, і сусідом Чулаїв. Росько приїхав до батьків на шкільні ферії з міста, де вчився також на учителя. То був сімнацятьлітний хлопчина, що сильно вибуявся вгору коштом грудей, які лишалися вузькі і плоскі. Його кости були тонкі як стебло. Лице, хоч худощаве і бліде, мало визиваючий, зухвалий вираз. Про себе він думав дуже багато. Як кандидат на учителя, хоч сільського, Росько гадав, що вже поїв усі мудрощі світа. Як панич, він гадав, що в селі всі повинні би перед ним ниць падати. Думаючи про себе, що він краса, ще й до того вилизаний і по міському одітий панич, Росько гадав, що за ним повинні дуріти всі дівчата в селі. Він цілий рік в місті думав про те, що йому вже пора мати любку. В місті не мав щастя. Се поясняв собі тим, що місто має велику зайвину паничів старших і з близьким хлібом, отже між ними було завелика конкуренція. Росько також чув, що в місті тільки той може мати коханку, хто має великі гроші. Він грошей не мав. Ціла його надія були ферії на селі, і сільські дівчата. Загадав зачати від сусідки Марини. І справді. Скоро тільки приїхав, привитався з татом, з мамою і закусив щось, зараз вийшов з хати, кажучи, що йде повідвідувати сусідів. Пішов просто до Чулаїв.

— Марина зараз задуриться, — думав. — як побачить панича, і коли з нею буду поводитися так, як паничі поводяться з паннами в місті.

На превеликий жаль, Марини не було дома. Чулаєва сказала йому, що Марина пішла до ліса на гриби, та не годна була сказати, в котру сторону.

— Зажду на неї, — сказав панич, — я й так не маю жадної роботи, бо приїхав припочати.

В нехарній, малій кімнатці гойдався панич на стільчику з одною коротшою ногою, і терпеливо дожидав повороту дівчини. Коли нарешті вона надійшла, Росько схопився, поступив крок вперед і схилившися з розмахом, поклонився чемно так, як се привик був робити, цілком непотрібно в місті, перед паннами. Витягнувши до Марини свою довгу, худу руку, таксамо білу і засіяну веснівками як лице, зачав:

— Як знаете, панно Марипцю...

Донька і мама перебили, ту промову. Марина своїм реготом, мама протестом. Двері до кухні були відчинені, отже Чуляєва вчула сей початок промови і крикнула:

— Міські звички панич Росько нехай лишить між панами в місті. Мені можна казати ви, бо я замужна і маю діти. Також не погніваюся, як хтось, хоч він не моя дитина, скаже до мене „мамо". Що правда, то не гріх. До дурної хлопської дівки і панич з міста нехай каже „ти", бо у нас так водиться. Як між вами було раньше, тоді коли ви обоє ще гуси пасли, так нехай буде й тепер.

Росько не дуже вдоволений був з тої пригадки, що він колись, коли ще не був кандидатом на учителя, пас гуси, так як кожда хлопська дитина.

— Мушу назад привикнути до хлопських звичаїв, — сказав син учителя і говорив далі, таки цілком не з хлопська як давніше, виминаючи слова „ти", „ви" і „панна":

— Маруся мабуть знає, що я в місті вчуся на вчителя. Тепер маю пару тижнів на відпочинок. Приїхавши сюди, я зараз пустився відвідати всіх моїх старих знакомих. Очевидно, я зачав від найближчих сусідів і прийшов до пані-матки.

— То дуже гарно, що ти, хоч панич, не гоноруєшся і відвідав, хлопку, мою маму, — сказала Марина.

— Мене тішить, що Маруся так розрослася і така здорова. Чи Маруся пригадує собі, як то ми обоє, ще будучи дітьми, а з нами також інші діти, бігали по лісі, поки батьки дівчат не заборонили, кажучи, що таким великим дівчатам вже не лицює бігати по лісі з хлопчиськами?

— Тямлю дуже добре, — відповіла сміючися. Паленіючи, додала: — Я й тепер бігаю по лісі.

— Маруся бігає по лісі? — спитав здивований. — В тім віці? Я не чув, щоби які дівчата в тім віці бігали по лісі.

— Мушу! Ліс, то великий добродій бідних людей. Ліс не одно дає для хати. Я в лісі заробляю. Збираю гриби і продаю.

— Я також дуже люблю ліс, — панич перебив живо. Для тих, що жиють в місті, ліс конечний для здоровля. Хоч я сюди приїхав, щоби відпочати, то всеж таки, щоби дечого не забути, мушу тут повторити собі. Я буду з книжкою ходити по лісі. З того буде подвійна користь. Надихаюся свіжого лісового воздуха і прочитаю книжку. Не виключене, що ми колись зійдемося в лісі. Як Маруся позволить, то тоді можемо й побалакати з собою. Позволить Маруся?

— Як я не буду Маруся, тільки як була раньше, Марина, то позволю, — відповіла, сміючися.

Другої днини сонце вже було високо, як панич встав, поснідав і кажучи мамі, що йде до ліса вчитися, взяв книжку і пішов. Увійшовши в ліс, ані не глянув до книжки. Лиш бігав сюди й туди по лісі, витягаючи на всі сторони шию. Аж в полудне попав на Марину, коли вона верталася з кошем повним грибів. Тут її мами не було, отже він гадав, що Марина тепер з утіхою прийме, коли він з нею буде поводитися так, як з міською панною. Зійшовшися з нею, поклонився, махнувши капелюхом в бік, і похилився перед нею, питаючи:

— Гарна панно Марусю! Чи позволите прилучитися до вас? Подати вам рамя?

Дівчина глянула на нього сердито і відповіла:

— Коханий мій паничу з міста! Прошу тебе зі мною не робити жадний комедій. Панна, то троха більший звір як я. Вчора ти сказав мені, що я розрослася і виглядаю здорово. Так воно справді є. Щоби я була гарна, того ти вчора не сказав. Чомуж ти тепер так брешеш? Ще ніхто не сказав мені, що я гарна. І моє зеркало ніколи того мені не сказало. Я знаю, яка я. Твого рамени я не потребую. Такий харлак як ти, не поміг би мені. То я тебе могла би підперти, піддержати, або й взявши на плечі, занести до хати. Також твоє товариство не потрібне мені, як будеш далі такий дурний. Я вже привикла ходити сама. Сей ліс добре знаю. Не зблуджу. Де знайти гриби, ти не покажеш мені.

Хоч школяр дістав таку відправу, то він таки не відійшов від дівчини. Ішов далі, так як позволяла стежка. Раз коло неї, раз поперек або позаду неї.

Коли ти виходиш до ліса? — спитав.

— Дуже рано, бо досвіта, — відповіла. — Щоби хто інший не переймив мене і грибів не визбирав.

— Котрою доріжкою вступаєш до ліса?

— Все тою, котрою вертаюся. На що тобі се знати?

— Бо завтра встану досвіта і буду тебе на тій доріжці дожидати.

— Та чого? Ти мені в лісі непотрібний.

— Я хочу, щоби ти завела мене до гнізда пугача, до якого ми підходили, коли були малими дітьми. Також хочу бути при тім жерелі, де ми все милися. Хочу бути скрізь там, де ми бували ще малими дітьми. Я сам тих місць не знайду, як ти їх не покажеш мені.

— Добре, — дівчина сказала. — Тільки затям собі те, що я через тебе не буду гаятися. Ти не висипляйся довго, бо як я надійду і тебе там ще не буде, то я не буду ждати. Піду далі. Тепер відійди від мене. Я до хати піду сама. Не хочу, щоби люди в селі бачили мене з тобою, коли я вийду з ліса.

(Дальше буде)

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. И. Бр. св. Иосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться у вівторок, 25-го квітня, в годині 7-мій ввечір, в галі де звичайно. Обовязком є кождого члена бути присутним на цім мітінґу, бо є важні справи до вирішення. Контрольна комісія здасть справоздання за 1-ший квартал. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Пригадується тим членам, котрі бажають змінити свої старі грамоти на новий рід обезпечення, хай принесуть старі грамоти на мітінґ. Взивається тих членів, котрі мають вписані діти в У. Н. С., щоб за них платили кождого місяця, бо інакше будуть діти вичеркнені. — М. Бінашевський, предс.; А. Іванів, секр.

Причина.

— Лиш одного не розумію — каже суддя до обвинуваченого — чому ви вернулися до обвинувача та чому ви передтим побили його в залізничій ждальні? Як це сталося, що ви вернулися?

— Поїзд спізнився, пане судде.

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

В СПРАВІ ЗМЕНШЕННЯ КОШТІВ ПОДОРОЖІ НА КОНВЕНЦІЮ У. Н. СОЮЗА.

Отримання знижки ціни їзди залізницями.

CENTRAL PASSENGER ASSOCIATION
Transportation Building
Harrison and Dearborn Sts.,
CHICAGO, ILL.

C. A. Fox, Chairman,
R. E. Pepper, Secretary.

April 18, 1933.

DETROIT, MICH., MAY 15—20, 1933.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

Mr. John Kashtaniuk, Supreme Recording Secy.,
Ukrainian National Association, Inc.,
83 Grand St.,
Jersey City, N. J.

Dear Sir:

We have pleasure in advising that your application for special fares for above occasion has been carefully considered, and, subject to the conditions outlined below, concession of one and one-half fare on the Certificate Plan will apply from the following territory described:

Territories of the Central Passenger and Trunk Line Associations, briefly described as follows:

East of and including Chicago and St. Louis north of the Ohio and Potomac Rivers to the Atlantic Seaboard south of New England and Canada.

This reduction in fare will apply only to members of your organization and dependent members of their families, provided there are not less than 100 in attendance holding certificates, or a combination of certificates and round-trip tickets issued under following conditions:

Certificates showing the purchase of one-way tickets on authorized dates of sale and *from* authorized territory from which the one-way adult tariff fare is 67 cents or more, *and*

Round-trip excursion tickets of all classes sold prior to or on dates of sale authorized for your convention from points from which the one-way fare to place of meeting is $2.00 or more.

Certificates or tickets issued for children of half fare age to be counted the same as adult certificates or tickets.

If the total of 100 certificates is presented at the meeting to Special Agent representing the railroads, he will execute the certificates which show the purchase of tickets on going trip in accordance with tariff regulations.

In the event that less than 100 certificates are presented, round-trip rail tickets held by members or dependent members of families of members will be counted to make up the required minimum of 100, provided the Secretary or other officer of the organization presents statement certifying that the holders of the round-trip railroad tickets, reading from points from which the one-way fare to place of meeting is $2.00 or more, are members or dependent members of families of members.

If the number of certificates and round-trip tickets combined is not less than 100, the Special Agent will validate the certificates, thus making them good for purchase of return tickets at one-half of the regular one-way tariff fare applying from place of meeting to original starting point via the same route as traveled on the going journey, as shown on the certificate.

Certificates issued in connection with a clergy, charity, commutation, employe's ticket or any other form of transportation sold at less than the regular one-way adult fare (excepting child's half-fare ticket), will not be honored for reduced fare returning or be included in arriving at the minimum number required under the Certificate Plan regulations.

Certificate must be obtained from ticket agent at starting point (or nearest station issuing through tickets to place of meeting) and in order to be valid for the reduced fare returning, it must be endorsed by JOHN KASHTANIUK, SUPREME RECORDING SECRETARY, indicating that the holder is a member of your organization and has been in attendance at the meeting, or is a dependent member of his or her family, and is entitled to the reduction. In addition, the certificate must be validated by the Special Agent of the carriers upon the date or dates arranged for this purpose. As persons arrive at the meeting, their certificates should be collected so as to expedite the validation of the certificates on the arrival of the Special Agent.

As it may be of assistance to you in explaining the Certificate Plan regulations to members of your organization, a suggested Form of Advice is enclosed, which you may use in informing them of the procedure necessary to obtain these special fares for themselves and dependent members of their families. You should, of course, furnish them with this information as early in advance of meeting as practicable.

We have notified Mr. F. Van Ummersen, Chairman, New England Passr. Assn., 518 South Station, Boston, Mass., and Mr. H. W. Siddall, Chairman, Western Passenger Assn., 428 Union Station, Chicago, Ill., of these arrangements and they will doubtless communicate with you directly in the premises.

Yours truly,
C. A. Fox, Chairman.

Подрібні інформації і пояснення цього пляну будуть подані в слідуючім числі „Свободи".

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана членкиня від. 72 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги в сумі $50, котрі мені стали великою помічю по тяжкій операції. Також дякую місцевим урядникам за їх труд, а 18. конвенції бажаю доброго успіху і розвитку У. Н. Союза на будуче, а шановні делєґати хай виберуть тойсамий уряд, бо це чесні люди, котрим можна віддати У. Н. Союз до керування на будучність.

Анна Коцан,
Тайтусвіл, Па.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

31.

Товариство „Запорозька Січ", відділ 63 Українського Народного Союза у Форд Сіти, Па., ухвалило на своїх зборах дня 26-го березня ц. р. слідуючі проєкти:

1. Кождий член, виключений з Українського Народного Союза за не плачення вкладок через депресію, то є від 1-го дня 1930 року аж до цеї конвенції, має бути принятий наново з усіми членськими правами, коли заплатить всі свої залеглі вкладки та доплатить 6 відсотків від залеглої суми. Таким чином Союз придбає назад утрачених членів, а сам матеріяльно не потерпить: навпаки, він навіть скористає. Рівночасно любов до своєї організації зросте, бо члени побачать, що організації залежить на них. А то, бувало, платить член двацять або більше років, а помре, то треба було збирати жертви на його похорон, бо його організація виключила кілька місяців передтим за неплачення вкладок.

2. В Молодечім Департаменті знаходяться члени, котрі вже мають понад двацять літ. Тим членам, як також тим дітям, котрі переходять до старших членів на вісімнадцятім році життя, треба дати кредит за всі вкладки, як це робиться в американських організаціях, та на таку уму, яку дають ці організації. Інакше нашу молодь заберуть американські компанії й навіть патріотизм тут не поможе.

3. Як це покажеться можливим, треба знизити вкладки всіх родів обезпечення так, щоби вони рівнялися вкладкам американських компаній. А тим членам, котрі совісно платили свої вкладки тридцять пять літ, або більше, треба дати виплачену грамоту та звільнити їх від дальшого плачення вкладок.

4. З огляду на це, що рівень заробітної платні фізичних та умових робітників знижено на 30, 40, а в деяких випадках і на 50 відсотків; з огляду на це, що ціни життєвих продуктів упали на вартості пропорціонально до заробітної платні, треба знизити й платню всіх головних урядників і та всіх редакторів на 20 відсотків.

5. Не тільки секретарі, алеї всі інші урядники відділів повинні одержувати платню з головної канцелярії, відповідно до своєї праці.

6. Часопис „Свобода" повинен виходити на шість сторінок, коли друкуватиметься у нім статті по англійськи. Оголошення, звіти, заклики та інший нецікавий для загалу матеріял виповняє сторінки часопису, а на оригінальні праці редакторів чи співробітників не остається місця. Не диво, що часопис стає сухим та нецікавим.

7. Нема потреби посилати кілька примірників часопису до тої самої родини та на таку саму адресу, бо з цих додаткових примірників ніхто не користає, а для членів це додатковий тягар.

8. Календарів треба друкувати стільки, скільки буде замовлено наперед членами. Дотепер кожда родина одержувала кілька календарів, які й досі лежать покриті порохом по стрихах. З цього не користає ні організація ні члени, хіба ґуртівні паперу та друкарські робітники. Краще було б друкувати календарі малого формату та давати їх даром для кождої родини.

9. Справу Сиротинця треба перевести негайно в життя. Тепер на це саме пора, бо можна таним коштом не тільки набути фарму, але також побудувати відповідне приміщення. Також на конвенції можна би вибрати спеціяльного урядника до ведення цього Сиротинця.

10. До головного уряду, до праці в головній канцелярії, до редакції та до управи Сиротинця треба вибрати представників нашої молоді які покінчили в Америці середні чи вищі школи, щоби дати їм нагоду призвичаюватись до організаційного життя, а також отворити для них поле до праці над будучим поколінням.

11. Головна канцелярія спізняється з відповідями та нарікає на навал праці, а потім наймає помічні сили після свого бажання. Конвенція повинна покінчити з тим звичаєм і вибрати стільки помічників, скільки буде потрібно, щоби можна всі справи полагоджувати точно та швидко.

12. По переведенню реформи не буде потрібно відбувати конвенцію що чотири роки, бо це коштує організацію велику суму грошей. Вистарчить скликувати конвенцію що вісім років, а важні справи можна буде рішати через референдум членів.

За уряд товариства „Запорозька „Січ".

Лешко Колодійчик, голова; **Михайло Личак**, секретар; **Ілько Бобак**, касієр; **Іван Бек**, делєґат.

32.

Проєкт від Тов. „Запорозька Січ", від. 367, з Рочестер, Н. Й.

На звичайнім мітінґу ухвалило слідуючі точки до вирішення на Конвенції У. Н. Союза:

1. Товариство пропонує, щоби справа радного Питляра була переслухана на конвенції й вирішена справедливо й безсторонно і в той спосіб зєднати всіх членів до дальшої праці для добра У. Н. Союза, бо так, як тепер справа стоїть, то члени є розбиті на дві групи. Одна група стає по стороні Головної Екзекутиви і каже, що радний Питляр не сповняв своїх обовязків і пробував розбивати У. Н. Союз. Друга група стає по стороні радного Питляра й каже, що він тільки тому був усунений, що критикував Головну Екзекутиву У. Н. Союза за її зле діловодство й домагався помочі для членів в теперішній кризі, щоби їх утримати в У. Н. Союзі.

2. Товариство пропонує, щоби головний предсідатель заняв повне становище в канцелярії У. Н. Союза й мав нагляд над діловодством з платнею 180 дол. на місяць.

3. Товариство пропонує, щоби платню фінансового та рекордового секретаря знизити з 245 дол. на місяць до 180 дол. на місяць, а взявши 130 дол. від секретарів, а теперішню платню предсідателя 50 дол., то зробить разом 180 дол. То значить, що без жадного більшого видатку можна буде мати головного предсідателя в канцелярії що дня і він перебере багато роботи від секретарів і дасть їм можність провадити всіляку кореспонденцію з відділами на час, а не так, як тепер буває, що треба чекати місяць, або й більше, на який запит, або на присилання потрібних друків для відділу.

4. Товариство пропонує, щоби кошти пересилки розмету і т. д. з відділу до У. Н. Союза, платничі книжечки для членів, лікар для нових членів були оплачувані У. Н. Союзом, а не відділом, або самими членами, бо тих пару центів, які на тім заощадить У. Н. Союз, дають причину агентам чужих асекураційних компаній на аґітацію проти У. Н. Союза й наклонювання наших людей до обезпечення себе в чужих асекураціях.

5. Товариство пропонує, щоби від позичок, котрі члени будуть затягати на свої грамоти, не платили більше як три проценти, а то тому, що позичка на грамоту є безпечніша як усякі інші інвестиції, й ніколи не може пропасти, а також дасть можність для аґітації в користь У. Н. Союза.

6. Товариство пропонує, щоби була переведена реформа Молодечого Департаменту на модерні нові грамоти, які дали би можливість затягнути позичку, а також дістати зворот, коли будуть переходити до старших членів і тим способом буде можна втримати нашу молодіж при У. Н. Союзі.

7. Товариство пропонує, щоби дітячий журнал перестати видавати, а тоті гроші, що коштував журнал, ужити на побільшення „Свободи" в один лист більше й дати молодіжи більше місця для дописів в англійській мові, а редакція щоби подавала статті й заклики до молодіжи в англійській мові й заохочувала їх до У. Н. Союза й народньої роботи.

8. Товариство пропонує, щоби менаджер „Свободи" не побирав більше як 180 долярів на місяць, а редактори по 150 долярів на місяць, а ту знижку ужити до побільшення „Свободи".

За уряд Тов. „Запорозька Січ":

Микола Сорохтей, предс. і делєґат; **Дмитро Сподарик**, секретар; **Сидор Андріїв**, касієр.

33.

Відділ 273, У. Н. Союза в Гудсон, Н. Й., ухвалив слідуючі проєкти на 18 Конвенцію:

1. Щоби конвенція відбувалася раз на завжди в одній місцевости. Наш відділ пропонує на таке конвенційне місце Джерзі Сіти, Н. Дж., бо там є дім У. Н. Союза й головний осідок нашої організації. Там не треба буде оплачувати чужих галь, а на тім У. Н. Союз скористає.

2. Всім головним урядникам і всім робітникам У. Н. Союза знизити платні на 35% процент. Ми мусимо іти слідами Френклина Рузвелта щодо ощадности.

3. Голова повинен бути раз на завжди в домі У. Н. Союза і сповняти два уряди. Було б добре, щоби голова заступав місце менаджера „Свободи". В такий спосіб голова буде більше відповідальний за господарку У. Н. Союза.

4. Щоби ніякий урядник не був більше вибраний як на дві каденції, то є на протяг 8 років.

5. Молодіж, що приступає з молодечого департаменту до старших, має мати опуст, залежно від тогo, як довго стоїть в У. Н. Союзі.

6. Щоби не силувати членів до ніякої реформи, коли нові члени хотять вписатися до старого роду обезпечення в У. Н. Союзі. Щоби був старий рід обезпечення і новий, до якого член має охоту вписатися, бо наш відділ втратив яких 15 членів через нову реформу. У. Н. Союз прпинен мати два роди обезпечення, новий рід і старий.

7. Щоби конвенція відбувалася в такій формі як дотепер, тільки в одній місцевости і в домі У. Н. Союза.

8. Відділи, які не мають 25 членів, щоби не лучилися з іншими відділами і не посилали делєґатів на конвенцію. В такий спосіб скористає У. Н. Союз, бо кождий відділ буде старатися приєднати більше членів, щоби міг вислати делеґата на конвенцію.

Братство св. Йосафата, від. 273, взиває всіх делєґатів взяти ті проєкти під розвагу і роздумати, чи вони є корисні для У. Н. Союза.

Михайло Льбрук, предсідатель; **Юстин Федик**, касієр; **Павло Маріяк**, секретар; **Ілько Лисогір**, делєґат.

АДРЕСА ВИСТАВОВОГО КОМІТЕТУ В ШІКАҐО:

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,
9300 Cottage Grove Ave.,
Chicago, Ill.,

ЖИДИ И БОЛЬШЕВИЗМ.

(УП) Німецький часопис „Ангріф" подає цікаву статистику з совітського життя, яка дає нам наглядний образ дійсности в Совітах та ролі Жидів у всьому тому, що там діється:

Члени уряду	503	з того Жидів	406
Народні комісарі	22 "	" "	18
Военні комісарі	43 "	" "	34
Комісарі внутрішніх справ	64 "	" "	45
Комісарі заграничних справ	17 "	" "	13
Комісарів фінансів	30 "	" "	25
Комісарі юстиції	19 "	" "	18
Комісарі для гігієни	5 "	" "	4
Комісарі народього добробуту	53 "	" "	44
Члени найвищої госп. ради	56 "	" "	45
Комісарі соц. помочі	6 "	" "	6
Комісарі праці	7 "	" "	6
Комісарі для заряду провінціями	23 "	" "	21
Члени рад у Москві	42 "	" "	19
Редактори офіц. ґазет	42 "	" "	41

З українського життя в Америці.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Жертви на Український Павільон.

Українська Корпорація Світової Вистави зібрала в Злучених Державах на Український Павільон у часі від 1 лютого 1933 до 31 березня б. р. слідуючі жертви:

Укр. Жін. Громада, Асторія, Н. Й., через Анну Бурдиґа	$10.00
П. Борис, Бейон, Н. Дж.	5.00
Дм. Ґрозуляк, Спрінг Велей, Н. Й.	2.00
М. Яцишин, Вунсакет, Р. Ай., збірка, Зап. Січ, від. 206 У. Н. Союза	53.50
В. Бріл, Н. Й.	2.00
Виставовий Комітет, Амстердам, Н. Й., через П. Сюрка	26.00
Дм. Ораль, Вілксбери, Па.	5.00
Комітет Молоді в Ст. Луіс Мо., через панну Е. Лоґуш	6.00
Укр. Злуч. Організації м. Клівленд, через Г. Степанека	55.00
Відділ 100 У. Н. Союза в Ґери, Інд., через А Цибака	27.55
Й. Зазуляк, Вустер, Масс.	3.00
Ом. Ревюк, Джерзи Сити, Н. Дж.	5.00
Д-р А. Кібзей, Дітройт, Міш.	33.00
Гр.-кат. Церква Петра й Павла в Джерзи Сіти, Н. Дж.	10.00
Виставовий Комітет в Пулмен, Шікаґо	5.00
М. Драґан, Шікаґо	1.00
Н. Пікульський, Шікаґо	2.00
Д-р Б. Ґаєвич, Шікаґо	5.00
„Січ", Джерзи Сити, Н. Дж. через Т. Наконечного	30.50
Сестрицтво Н. З. Д. Марії, Джерзи Сити, Н. Дж., через п. М. Грабар	20.00
Тов. Союза Українок, Бруклин, Н. Й., через п. Кс. Дику	150.00
Від. „Провидіння", Ню Йорк, через Д. Ушак	10.00
Відділ 198 У. Н. Союза і збірка в Порт Джервіс, Н. Й. через В. Погорівку	13.40
Виставовий Комітет, Іст Шікаґо, через п. Т. Дорожинську	98.00
Вист. Комітет в Міннеаполіс, Мінн., через М. Канюка	61.50
Бр. св. Михайла від. 308 У. Н. Союза в Ст. Луіс, Мо., через П. Івасишина	25.00
Бр. св. Михайла від. 98, через о. А. Черепаняка	10.50
Злуч. Комітет м. Нюарку, Н. Дж., через Я. Шитковського	45.00
Виставовий Комітет м. Ню Йорку, через Дм. Галичина	62.00
Вист. Комітет Злуч. Організацій м. Филаделфії, Па. через І. Савчина	46.25
Відділ 271, У. Н. Союза, Елмайра, Н. Й.	15.00
Відділ 88 У. Н. Союза в Бетлеґем, Па., через І. Малицького	10.00
Укр. Правосл. Церква в Торп, Віс., через Н. Ґвязда	10.86
Союз Українок в Честер, Па., через Роз. Венґжин	15.00
Вист. Комітет в Когус Н. Й., через Д. Зальопаного	85.25
Вист. Комітет в Гартфорд, Конн., через П. Драпяка	22.00
Пані В. Остапчук, збірка	6.00
Союз Українок, Ст. Пол, Мінн., через П. Коцюба	27.00
Р. Смук, Шікаґо	3.00
Тов. „Любов" від. 45 У. Н. Союза, Филаделфія, Па.	10.00
Вист. Комітет, Бриджпорт, Шікаґо, через Н. Свистовича	85.00
Клюб Ситизенів, Пулман, Шікаґо, через В. Лацик	10.00
Виставовий Комітет у Борнсайд, Шікаґо	37.00
Анна Грабінська, Вест Пулман, Шікаґо	5.00
М. Драґан, Шікаґо	3.00
Зап. Січ, від. 305 У. Н. Союза в Барнесвіл, Па., через І. Годованця	5.00
Вист. Комітет, Сиракюз, Н. Й., через П. Каменюка	25.00
о. М. Залітач, Скрентон, Па.	10.00
М. Гуцайло, Наяґара Фолс, Н. Й.	5.00
В. Сойко, Спрінґфілд, Масс.	5.00
С. Заґайкевич, Спрінґфілд, Масс.	5.00
Ольга Ключанович, Слован, Па.	1.00
Тов. ім. Шевченка, від. 281 У. Н. Союза, Бейон, Н. Дж. через І. Довганя	17.00
Сестр. Пр. Покрови, Матаван, Масс., через А. Шафранського	25.00
Прав. Парохія св. Миколая, Трой, Н. Й.	48.00
Тов. ім. Шевченка в Провіденс, Р. Ай., збірка через М. Свідер	30.00
Теодор Чорній, Вілмінґтон, Дел.	1.00
М. Прус, С. Атлборо, Масс.	5.00
Вист. Комітет, Бриджпорт, Конн., через М. Галькевич	30.00
Клюб Ситизенів, Стемфорд, Конн., через С. Коривчака	15.00
Разом	$1,339.31

Ю. Небор, секр. фін.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Поступ збірок на Український Павільон.

Збіркова акція на Український Павільон в Шікаґо зачалася 1-го березня 1932 року. За ввесь цей час зібрано на ту ціль в Америці, Канаді й Арґентині коло 6,500 долярів.

Збіркова кампанія не йшла цілий цей час одним і тим самим темпом. Так від 1-го березня 1932 року, тобто від початку збірки аж до кінця 1932 року, **за десять місяців** зібрано коло 1,600 долярів. Від початку 1933 р. до 15. березня 1933 р., **за два з половиною місяців**, зібрано теж коло 1,600 дол., що показує, що в міру наближення речинця Вистави заінтересування нею з боку нашого громадянства почало зростати.

По 15-тім березні цього року Українська Виставова Корпорація рішила звернутися з новими закликами до українського громадянства, знов звертаючи його увагу на значіння Вистави і нагадуючи йому про близькість її відкриття. У відгук на ці нові заклики жертви почали надходити далеко жвавіше ніж передтим, так, що за час від 15-го березня до 15-го квітня буде зібрано коло 3,300 долярів, тобто більше як за всі попередні 12 з половиною місяців. Особливо жваво почали надходити жертви по 1-шім квітні 1933 р. За час від 1-го до 15-го квітня надійшло 2,300 долярів, а нові жертви напливають кождого дня. Видко, що наше суспільство нарешті зрозуміло, яке для нього значіння буде мати Вистава. Шкода лишень, що це загальне заінтересування Виставою прийшло так пізно, шість тижнів перед її відкриттям!

Не всі стейти поставилися з однаковим заінтересуванням до справи української Вистави. На першім місці, може бути, що зовсім природно, стоїть стейт Іллиной, або властиво саме місто Шікаґо. Стейт Іллиной зібрав на справу 1,600 долярів. На другім місці по Іллиной стоїть нюйорський стейт, який зложив коло 1,300 долярів. Коли взяти під розвагу величину української кольонії в самім місті Ню Йорку, і в нюйорськім стейті, то зібрана там сума на Виставу видається рішучо замалою.

На третім місци стоїть Канада, яка, порівнюючи, дуже щиро відгукнулася до справи Вистави і малими жертвами зібрала коло 900 американських долярів. Відтак слідують, в порядку величини зложеної ними суми, Пенсилвенія, Ню Джерзи, Конетикат, Огайо, Міннесота, Мішіґен. Стейт Міннесота, де є порівнюючи мала українська кольонія, зібрав 222 долярів, тимчасом Мішіґен, де українська кольонія є дуже значна, досі зібрав на ціль Вистави всього 211 долярів. Примітимо, що Арґентина до нині вже зібрала коло 200 американських долярів.

Малі суми поприходили з Каліфорнії, Норт Дакоти, Монтани, Мериленд, Ню Гемшір, Делавар, Род Айленд, Індіяни. Два доляри прийшли з Айови. Вест Вірджінія надіслала 122 доляри, натомісць Массачусетс лише 137 долярів.

Отсей коротенький перегляд показує, як відгукнулось українське громадянство на справу Вистави. Як ми вже згадували, жертви напливають далі, так що релятивне місце окремих наших кольоній щодо їх заінтересування справою Вистави може ще змінитись, і на почеснім місці можуть ще опинитися ті з них, які наразі „пасуть задних".

Відгук, такий чи інакший, до справи Вистави, є свого роду іспитом зрілости наших людей по ріжних околицях, їх релятивної свідомости, їх готовости піддержати важну національну справу.

Тимчасом час іде й Український Павільон будується. В Краю замовлено дорогоцінні експонати. До відкриття Вистави залишилося шість тижнів. Незабаром побачимо, побачить це також цілий світ, як потрафлять зарепрезентувати себе Українці серед інших народів.

УКРАЇНСЬКА КОРПОРАЦІЯ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ В ШІКАҐО:

Д-р Сіминович, голова;
Ю. Небор, фін. секретар.

---o---

БОСТОН, МАСС.

Віче про старий край.

Дня 26 березня загостив до нашої громади ґен. В. Сікевич і з того приводу влаштовано віче, яке відбулося в Лизиґет Пібаді Гавз.

Ґен. Сікевича представив о. Й. Желехівський, подаючи заразом ціль віча. Предсідником віча вибрано гром. П. Ґрудзінського, а цей покликав на секретарів ґромадян Н. Давискибу й Л. Ґаландзія.

Галя була виповнена цікавими громадянами, які хотіли почути, що їм скаже старенький наш ґенерал.

Промова ґен. Сікевича тревала майже три години. І річ ясна, що годі це передати в часописі, бо воно забралоб забагато місця. Можна тільки сказати, що добре роблять ті громади, які запрошують ґен. Сікевича на відчити чи віча, бо довідаються багато цікавих річей.

Ґен. Сікевич розповів про свою службу в царській армії, а потім про вибух революції й службу в рядах української армії. Він змалював присутним живі картини з тих часів, коли творилась українська держава. Вказував на наше геройство, на добрі сторони, а не забував сказати й про те, що було злого.

Закінчив милою згадкою про Дніпро й нашу Україну та тим побажанням, щоби йому ще раз судилося послужити Україні.

Предсідник віча подякував ґен. Сікевичеви за його слова та візвав присутних, щоби витягнули з промови ґенерала заключення, та далі працювали над визволенням рідного краю в єдности і згоді.

Віче закінчено відспіванням національного гимну.

Н. Давискиба,
Л. Ґаландзій,
секретарі.

---o---

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Вистава Молоді.

Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужого научайтесь,
Й свого не цурайтесь.

Пригадався мені той віршик Тараса Шевченка. Але коли возьму в руки український часопис, то, на жаль, не бачу ані одного допису по українськи від нашої молоді, тут родженої. Бачу багато дописів по анґлійськи, а найбільше про спорти, як футбол, бескетбол, і т. п. А як то було би гарно, колиб час від часу писала та молодь і по українськи. І не тільки про спорт, але й про інші справи. Я знаю, що наша молодь може уряджувати концерти і давати гарні представлення, тільки ніхто нічого не напише.

От, приміром, у нас в Гемтремк, у неділю, дня 9. квітня, наша молодіж відіграла дуже добре гарну драму „Нещасне кохання". Людей було повно. В першім акті виступив гурт дівчат і хлопців. І як вони гарно вивчили свої ролі. Ніхто не повірив би, як би не знав, що це грають тут роджені діти, що ходять до гайскул, а декотрі до каледж. Слухаючи їх мови, здається, що це вони щойно вчора приїхали з України. Ролі мами і Зіньки теж грали досить молоденькі дівчата, а грали так знаменито, що публика нагороджувала їх раз-у-раз гучними оплесками. Щодо ролі двох старостів, то вони відіграли досить вдоволяючо. Як на двацять-літних студентів, то вийшло дуже гарно. Таксамо Хведот, Варка, Семен і інші відіграли свої ролі досить добре. В ролі старшини виступив студент прав, котрий практикує на адвоката і є господарем цього Молодечого Аматорського Кружка.

Бажаю з цілого серця успіху тому Молодечому Кружкови, щоби розвивався собі на честь, а нашій неньці Україні — на славу.

Члениця 94. від. У. Н. С.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

VERSAILLES PACT HELD UNFAIR TO UKRAINIANS.

"The downfall of the Ukrainian republic was in a large measure due to the ambitions of the government of Soviet Russia and the government of Poland to gain and maintain entrance to the Black sea," Gen. Vladimir Sikevich told Ukrainians of Buffalo at a meeting in Ukrainian hall, 448 Elk street, Tuesday evening.

Gen. Sikevich, who served as a general in the old Russian army and as an organizer and general in the Ukrainian army from 1917 to 1920, narrated his experience in both armies. He also discussed political conditions in Europe since the World war. The provisions of the Treaty of Versailles, he declared, "were extremely unfair and unjust to the Ukrainian people."

The Rev. Stephen Musiychuk, pastor of St. Mary's Ukrainian Orthodox church, introduced Gen. Sikevich. The general has resided in Winnipeg, Ont., since 1928. He is now on a lecture tour of the United States.

(Buffalo Evening News,
April 12, 1933).

---o---

UKRAINIAN CLUB SPONSORS CONCERT.

Benefit Program Held Saturday Night at Local Church Hall.

A concert for the benefit of Ukrainian activities at the World Fair in Chicago, was held Saturday night in St. Peter and St. Paul's church hall, this city, featuring Peter Ordynsky of New York, noted Ukrainian concert baritone and Miss M. Kuziw, of Jamaica, L. I., concert pianist and violinist.

The hall was filled to capacity for the program, which included a group of popular Ukrainian melodies by Mr. Ordynsky, such as "Zaparozets," "Catherine," "Oh Dnieper," "Black Sea" and the wonderful, Ukrainian Political Prisoners Song.

Miss Kuziw, gave several popular and concert selections on the piano and violin. She accompanied Mr. Ordynsky at the piano.

An address on the Worlds Fair was delivered by Nicholas Novak. A moving picture dealing with the 50th anniversary of the Ukrainian organization Ridna Szkola was shown.

A supper followed. The Ukrainian Women's organization of this city served the supper. The concert was presented under the auspices of the Cohoes Ukrainian Dancing club.

(Cohoes American,
Cohoes, N. Y.,
Monday, April 10, 1933).

---o---

RUTHENIANS.

Editor Everybody Column: Are the Ruthenians Ukrainians? If so, why are they so-called and approximately how many are there in Galicia? A. Y.

The name Ruthenian is applied to those Ukrainians, or Little Russians, who were formerly Austrian subjects. The name Ruthenian is simply a Latinized form of "Russian," the terms "Red Russian," etc., being due to false derivations. When, however, the early Ruthene states lost their independence, the term "Russia" was monopolized by the Muscovite state which, anxious to deny to the Ruthenes a national individuality, gave them the name of "Little Russians." The Ruthenes themselves adopted the distinguishing title of "Ukrainians," that is, inhabitants of the Turko-Tatar frontier in Southern Russia. The name Ruthene survived among the subjects of Poland and Lithuania, and later, Austria. The Ruthenians are thus neither more nor less than Ukrainians.

In Galicia there are approximately 4,000,000 Ruthenians or Ukrainians.

(Philadelphia Inquirer,
April 15, 1933).

Памятка.

— Що ви маєте в цьому медаліончику?

— Одну дорогу памятку: трошечки волосся мого чоловіка.

— Таж ваш чоловік іще живе!

— Так, одначе вже зовсім лисий.

ТАРЗАН У СЕРЦІ ЗЕМЛІ.

(26)

H-26 ©1931, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

„Де твої люди?" — спитав Тарґаш ще раз. Тарзан знову відповів: „Я не знаю! Не маю найменшого поняття, де тепер вони є. Чи може тут є якісь інші люди?" „Я знаю, де є племя людей. Може вони твої?" — сказав Тарґаш. „Я поведу тебе до них". Тарзан на це згодився, бо він не міг зорієнтуватися, в якому напрямі знаходився повітроплав. Крім того йому було цікаво стрінути тут людей. Тому Тарзан згодився на пропозицію Тарґаша.

Дивна це була пара. Один був анґлійським родовитим лордом, який виховався серед примітивної природи й серед малп, а другий був найближчою подібністю до людини. Їх єднало докупи не те, що лорд мав у собі вищого, людського, а отой примітивизм, який лорд набув, жиючи в Африці. Вони тепер разом полювали, разом їли, разом стрибали по деревах. Малпа вела людину в певному напрямку. Вона могла орієнтуватися в свому лісі.

Щоб ліпше узброїтись, Тарзан зробив великий лук та стрілу. Він стрілою вбивав птиці та невеликі звірі, які їм були потрібні для поживи. Тарґаш бачив, як то легко тепер стало добувати харчі, коли вони мали таку „зброю". Тарзан навчив Тарґаша пускати стрілу з лука й поволі Тарґаш також привчився полювати цією „зброєю", що йому особливо сподобалося. Він усе більше почав привязуватися до людини, як і Тарзан до нього.

Одного дня їх увагу звернув якийсь дивний гук, що долітав здалека. Тарзан відразу пізнав цей звук, але на Тарґаша напав переляк, чи здивування від звуку, якого він ніколи не чув. Нарешті Тарґаш закричав: „Ховаймося! Це тіпдар". „Що то таке тіпдар?" — запитав Тарзан. „Тіпдар це є тіпдар", відповів Тарґаш. „Він жиє в гущавині ліса. Він великий, сильний і нічого не боїться". В той час Тарзан глянув на небо й закричав: „Ні, це не тіпдар!"